

КЛУБ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ЖУРНАЛИСТИ

Семинар “Образование и просперитет”

18 октомври 2011, София

Георги Ангелов

И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

1. Икономически и социални ефекти от образованието

И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

Макс Вебер, 1905:

Протестантство

Протестантска етика

Просперитет и капитализъм

Becker, Sascha O. und Wößmann, Ludger: **Was Weber Wrong?** A Human Capital Theory of Protestant Economic History, Munich Discussion Paper No. 2007-7

Протестантство

Образование

Просперитет

И.П.И
Институт за пазарна икономика

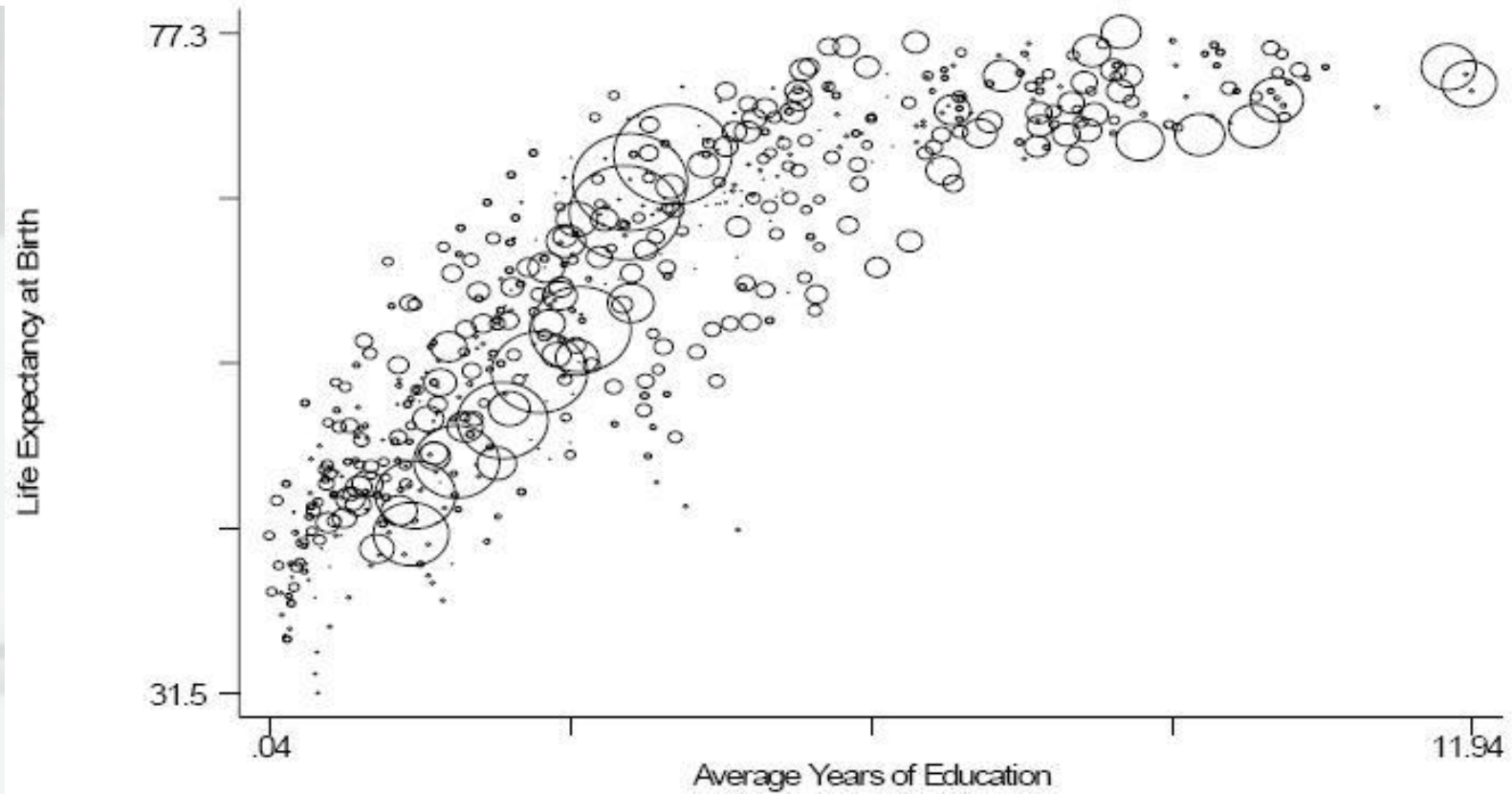

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

Адам Смит, Богатството на народите, 1776

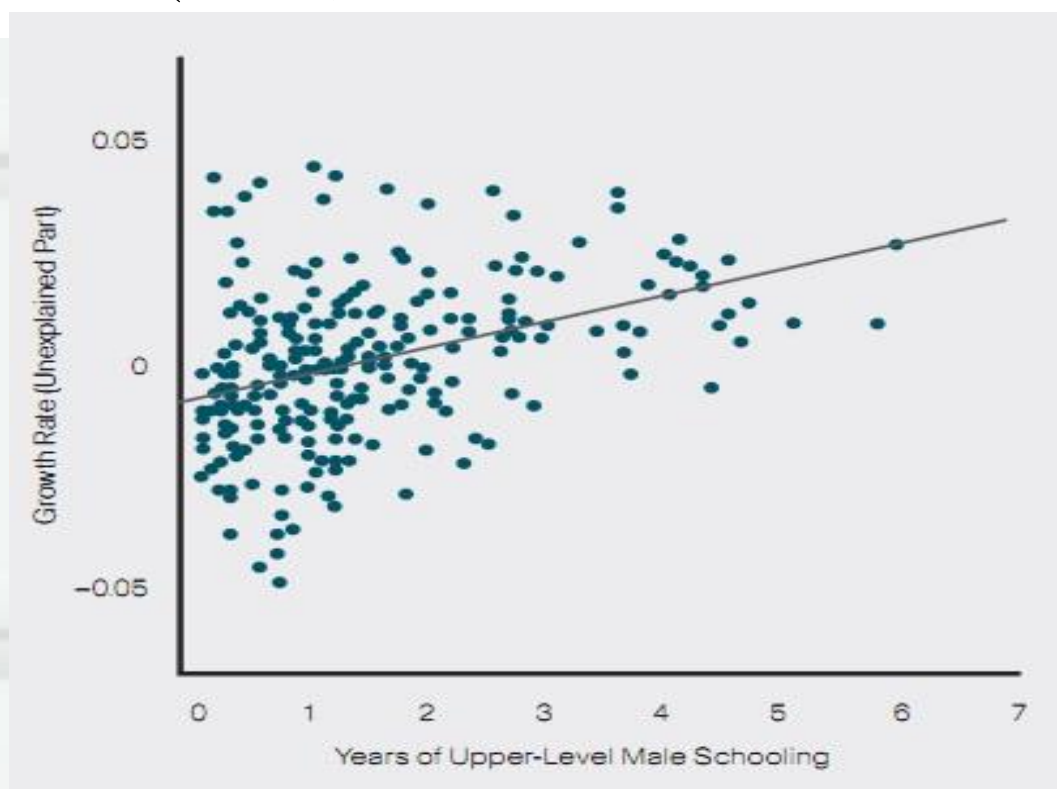
The same thing may be said of the gross ignorance and stupidity which, in a civilized society, seem so frequently to benumb the understandings of all the inferior ranks of people. A man without the proper use of the intellectual faculties of a man, is, if possible, more contemptible than even a coward, and seems to be mutilated and deformed in a still more essential part of the character of human nature. Though the state was to derive no advantage from the instruction of the inferior ranks of people, it would still deserve its attention that they should not be altogether uninstructed. The state, however, derives no inconsiderable advantage from their instruction. The more they are instructed the less liable they are to the delusions of enthusiasm and superstition, which, among ignorant nations, frequently occasion the most dreadful disorders. An instructed and intelligent people, besides, are always more decent and orderly than an ignorant and stupid one. They feel themselves, each individually, more respectable and more likely to obtain the respect of their lawful superiors, and they are therefore more disposed to respect those superiors. They are more disposed to examine, and more capable of seeing through, the interested complaints of faction and sedition, and they are, upon that account, less apt to be misled into any wanton or unnecessary opposition to the measures of government. In free countries, where the safety of government depends very much upon the favourable judgment which the people may form of its conduct, it must surely be of the highest importance that they should not be disposed to judge rashly or capriciously concerning it.

Образование и здраве

Количество образование и растеж

Barro 2002 (Cisco, Education and Economic Growth)

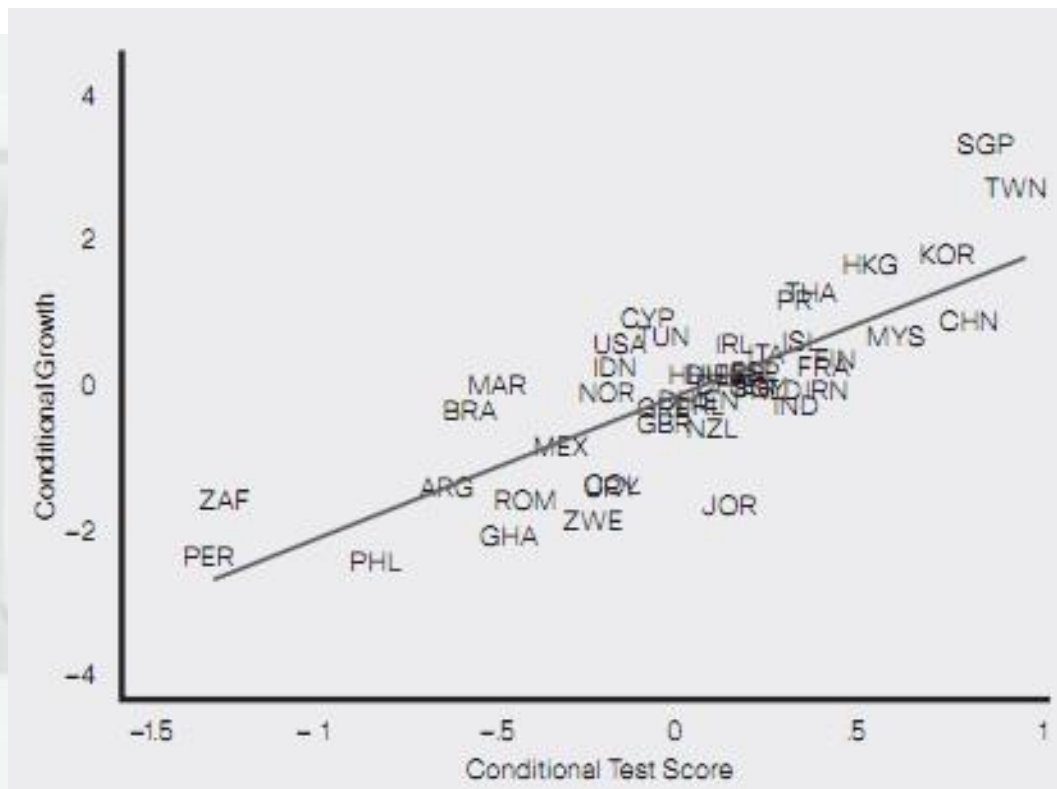
И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

Качество на образование и растеж

Hanushek and Wößmann 2007 (Cisco, Education and Economic Growth)

И.П.И

Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION

Фондация Америка за България

Образование и престъпност

Lochner, Lance and Enrico Moretti (2004) “The Effect of Education on Crime: Evidence from Prison Inmates, Arrests, and Self-Reports”

schooling significantly reduces the probability of incarceration

Increasing high school completion rates in the U.S. by one percentage point would reap a savings of more than \$2 billion.

Ако ромите имаха добро образование...

Gbor Kertesi, Gbor Kzdi, Expected long-term budgetary benefits to Roma education in Hungary, REF, WP1, 2006

- по-голяма вероятност за заетост
- по-високи доходи
- повече бюджетни приходи от преки и косвени данъци
- по-малко разходи за социални помощи
- и пр.

И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

2. Как се постига добро образование?

И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

Повече пари? (2)

Ludger Woessmann and Thomas Fuchs, *What Accounts for International Differences in Student Performance?*, CESIFO working paper No. 1235

Няма връзка между разходите за образование в страната и постиженията на учениците в училище

Повече пари? (3)

OECD, Education at a Glance, 2007 (quoted by ft.com)

- Much of the global boom in spending on schools has been wasted by governments who have poured money into unreformed education systems, a report by the Organisation for Economic Co-Operation and Development said on Tuesday.
- Wastage is so great that the results currently achieved by the world's pupils could be achieved with 30 per cent less finance if better teaching techniques were introduced and more efficient ways of running schools developed.

Семейство

Ludger Woessmann and Thomas Fuchs, *What Accounts for International Differences in Student Performance?*, CESIFO working paper No. 1235

- Учениците, чиито родители имат по-високо образование и/или по-добра професия, се справят по-добре в училище.
- Юношите, на които поне един от родителите работи на пълен работен ден, се справят по-добре от тези, чиито родители не работят или работят почасово.
- Учениците, чиито родители имат повече книги вкъщи (над 250-500 книги), се справят по-добре в образованието.

Учители и паралелки

Ludger Woessmann and Thomas Fuchs, *What Accounts for International Differences in Student Performance?*, CESIFO working paper No. 1235

- Големите класове (паралелки) с по-голям брой ученици показват по-добри резултати.
- Проблемите с учебниците и учебните пособия влияят негативно на постиженията на учениците.
- Градските училища се справят по-добре.
- Учениците в училища с **по-доб-ре образовани учители** имат по-добри резултати.

Институции

Ludger Woessmann and Thomas Fuchs, *What Accounts for International Differences in Student Performance?*, CESIFO working paper No. 1235

- Учениците имат по-добри резултати в образователни системи, в които има **външно оценяване** на изхода (например матура) и стандартизирани тестове в училище.
- **Училищната автономия** при избор на учебници, съдържанието на курсовете, разпределение на разходите, назначаване и уволняване на учители влияе позитивно на резултатите в комбинация с външно оценяване на изхода.
- Учениците в **частно управлявани училища** се справят по-добре от учениците в публично управлявани училища, независимо от наличието на външно оценяване на изхода.
- Източникът на финансиране на училищата (държавата или частният сектор) няма силно влияние върху резултатите им.

И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

Изпити на изхода

*Ефекти от въвеждане на изпити „на изхода“ на средното образование
Industry Watch, 2007*

- Bishop и Wobmann показват, че 13-14 годишните ученици от страни с външни изпити “на изхода” регистрират по-добри резултати
- Hanushek and Raymondhey показват, че в щатите с изпити “на изхода” учениците получават по-високи резултати на националните тестове
- Center for Advanced Human Resource Studies към Корнелския университет също регистрират по-добри резултати на сравнителни образователни тестове (TIMSS, IAEP, SAT, NAEP) на учениците от страни, в които се прилагат изпити “на изхода”

И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

Учителите

McKinsey & Co., *How the world's best performing schools systems come out on top*,
September 2007

- увеличаването на разходите не помага
- увеличаването на броя на учителите и намаляването на броя на учениците в клас не помага
- Основният въпрос е **качеството на учителите.**

И.П.И
Институт за пазарна икономика

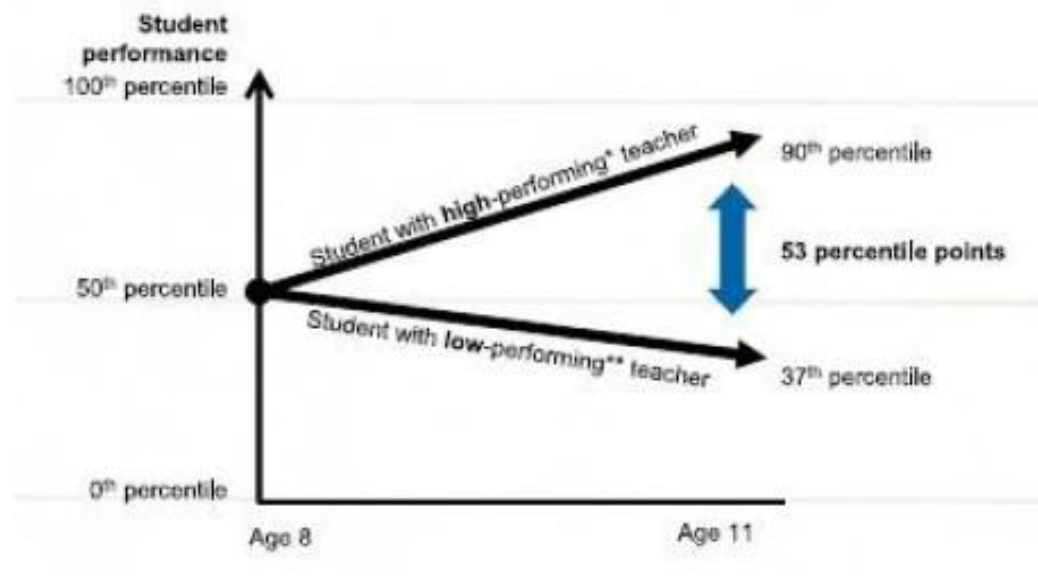

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

Учителите (1)

McKinsey & Co., *How the world's best performing schools systems come out on top*,
September 2007

Exhibit 5: The effect of teacher quality

И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

Учителите (2)

McKinsey & Co., *How the world's best performing schools systems come out on top*,
September 2007

1. **привличане на правилните хора** да стават учители – защото „качеството на образователната система не може да надхвърли качеството на нейните учители“
2. **развиването им** в ефективни преподаватели – защото „единственият начин да се подобрят резултатите е да се подобри преподаването“
3. **подсигуряване**, че системата може да даде **най-доброто възможно преподаване на всяко дете** – защото „високо представяне изисква всяко дете да успее“

Учителите (3)

McKinsey & Co., *How the world's best performing schools systems come out on top*,
September 2007

- Привличане на най-добрите студенти да стават учители
- Сингапур - учителите да са сред най-добрите 30% от своята възрастова група; допълнителни тестове, интервюта, мониторинг
- Финландия – кандидатите за учители да са сред най-добрите 20% от своята възрастова група; тестове, пресяване, кандидатстване

Учителите (4)

McKinsey & Co., *How the world's best performing schools systems come out on top*,
September 2007

- Стартовата заплата на учителите – не по-ниска от стартовите заплати в икономиката като цяло
- Повишен статус за учителите – образовани, квалификация и пр.

И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

Учителите (5)

McKinsey & Co., *How the world's best performing schools systems come out on top*,
September 2007

Високо ниво на преподаване:

- Повече практика при обучението
- Инструктори в училищата – експерти или най-добрите учители присъстват в часовете на други учители и им помагат
- Избиране на най-добрите учители за директори,
- Учене един от друг – учителите присъстват на уроците на други учители, обсъждат, планират, подготвят се заедно и си помагат

И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

Учителите (6)

McKinsey & Co., *How the world's best performing schools systems come out on top*,
September 2007

Добро преподаване на всяко дете:

- високи цели
- мониторинг на ниво училище
- публикуване на доклади за резултатите на училищата
- отстраняване на ръководството на училищата, които влошават показателите си
- работа с децата, които рискуват да изостанат

И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

3. Мястото на България

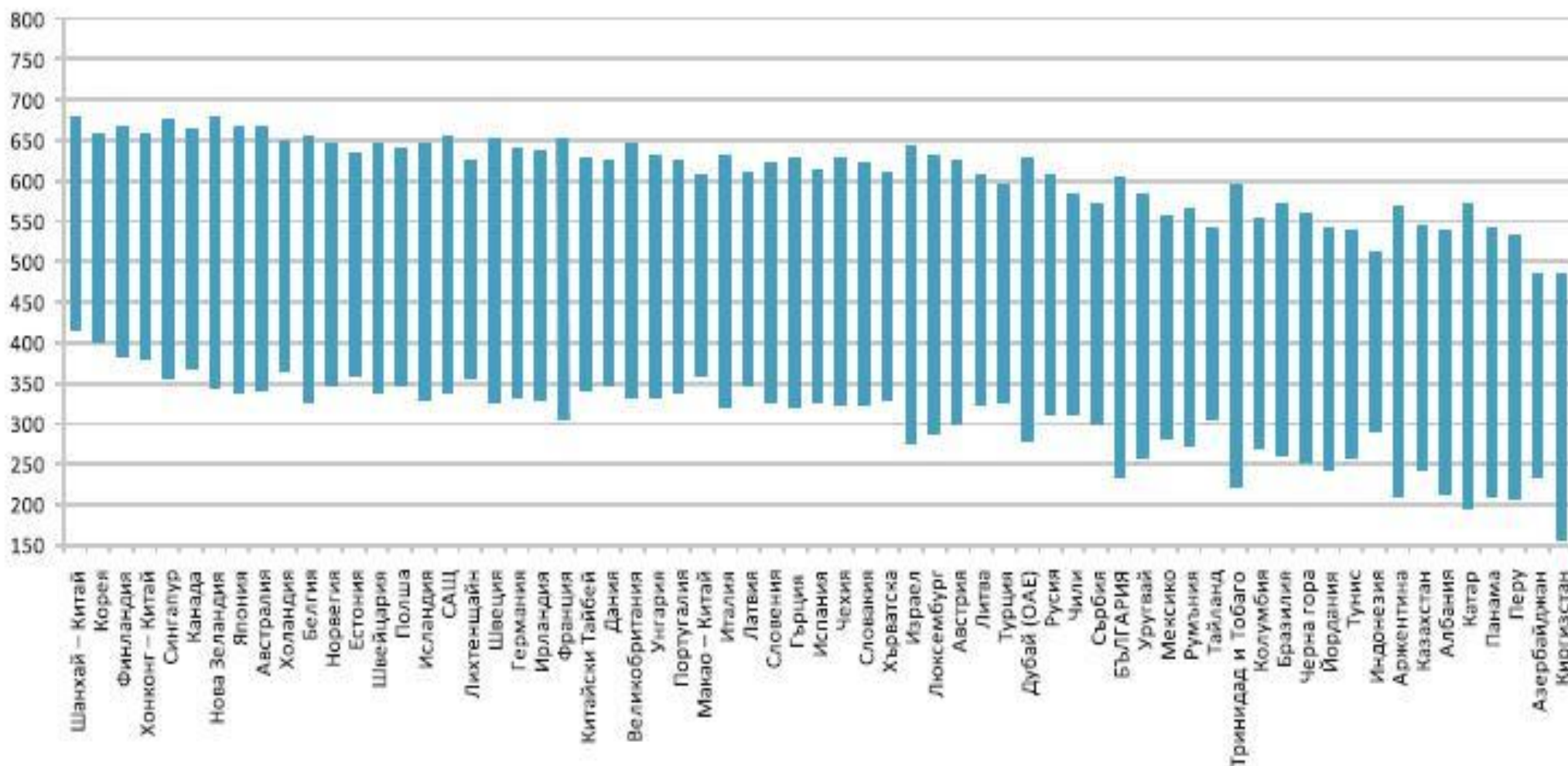
И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ВМА
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

PISA 2009 – четене

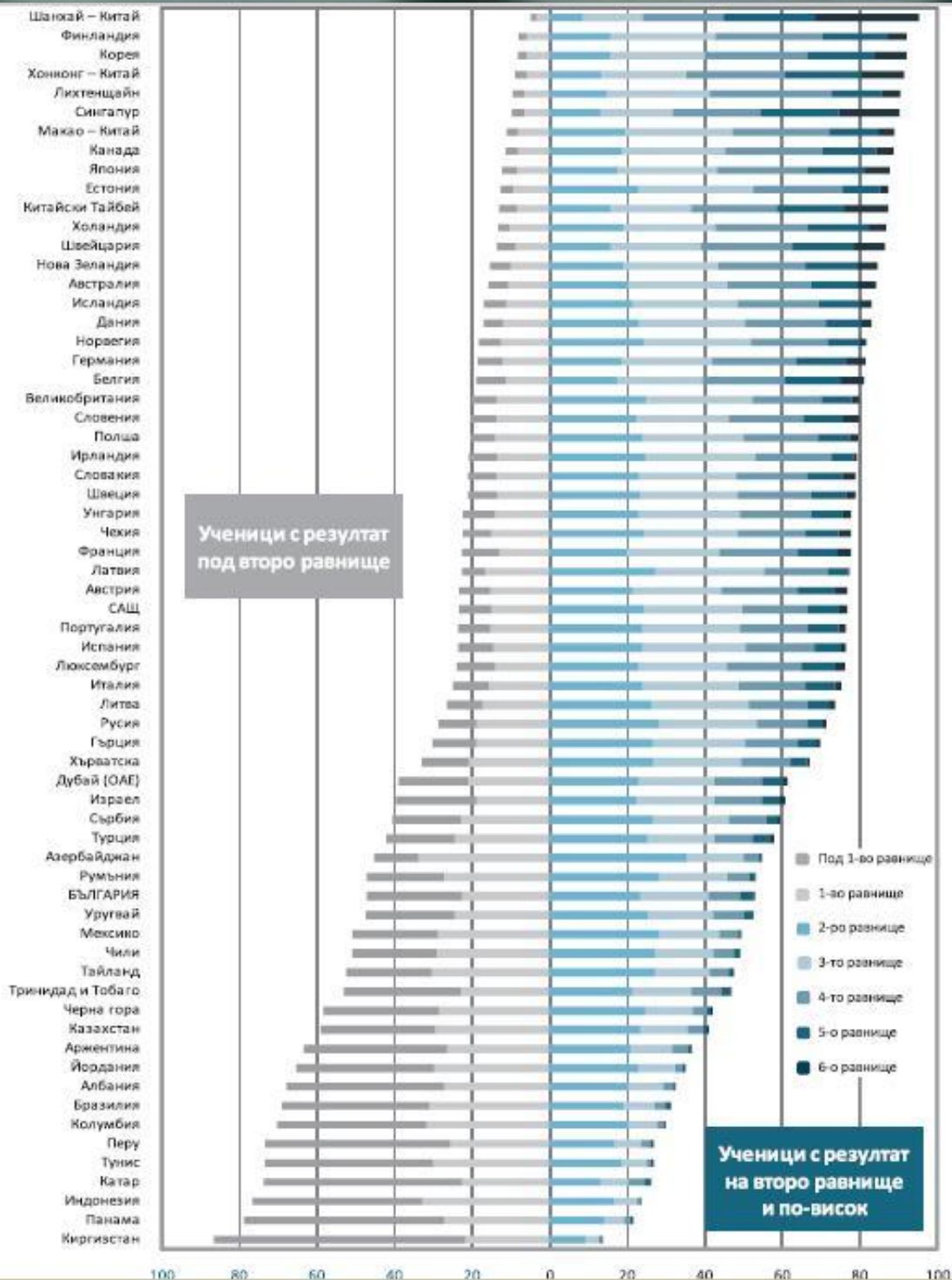
46 място за България

Фигура 2. Разпределение на учениците по среден резултат и по държави

PISA 2009 – математика

46 място за България

PISA 2009 – математика

шесто равнище, най-високо

ОИСП средно - 3.1%

Шанхай – Китай – 26.6%;

Сингапур – 15.6%;

Тайван – 11.3%;

Хонконг – Китай – 10.8%.

България - 0.8%.

И.П.И

Институт за пазарна икономика

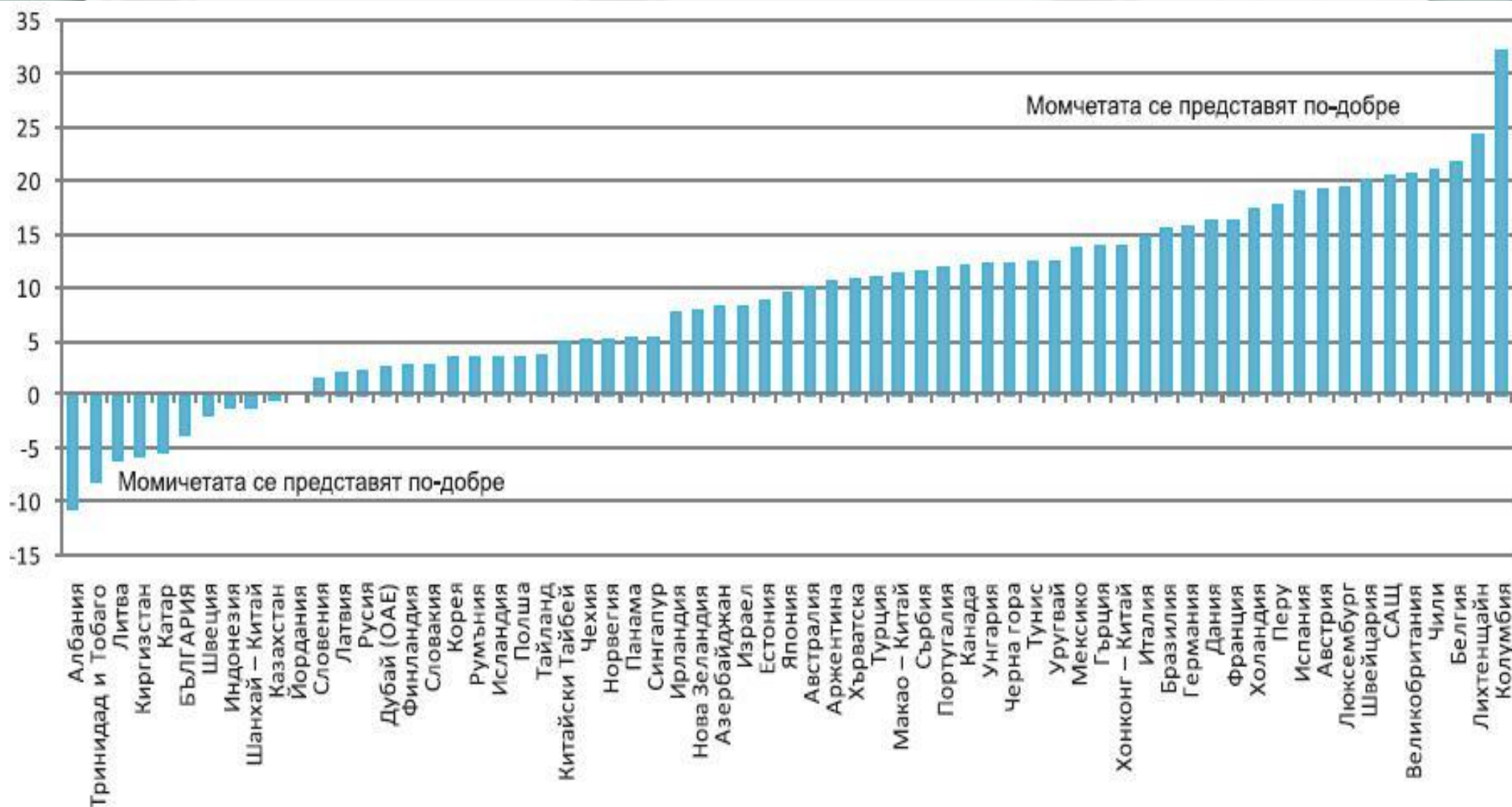
AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION

Фондация Америка за България

PISA 2009 – математика

разлика между момичета и момчета

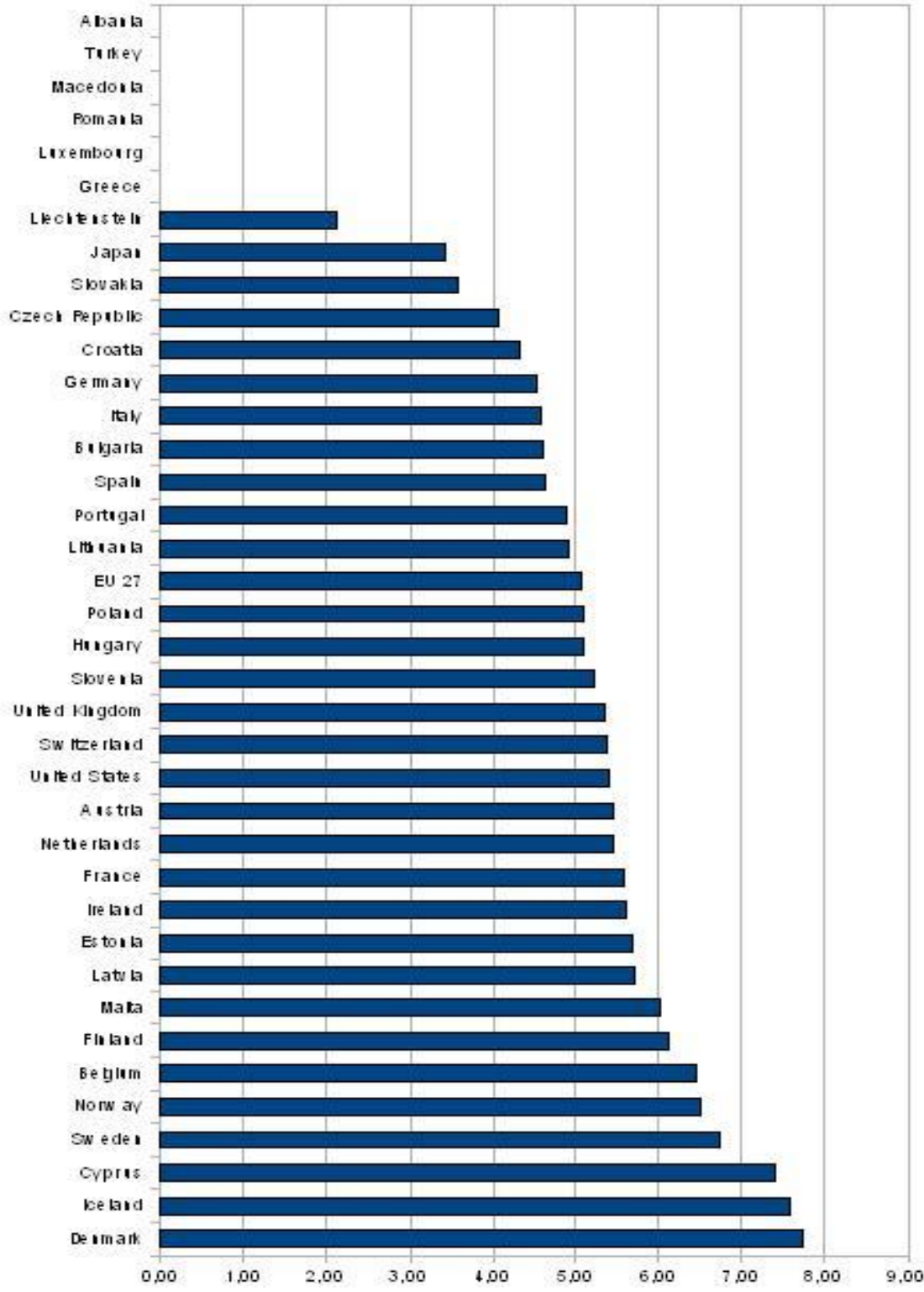

TIMSS 2007 – математика

Country	Mathematics Achievement Distribution	Average Scale Score
Chinese Taipei		598 (4.5)
Korea, Rep. of		597 (2.7)
Singapore		593 (3.8)
¹ Hong Kong SAR		572 (5.8)
Japan		570 (2.4)
Hungary		517 (3.5)
¹ England		513 (4.8)
Russian Federation		512 (4.1)
² United States		508 (2.8)
¹ Lithuania		506 (2.3)
Czech Republic		504 (2.4)
Slovenia		501 (2.1)
TIMSS Scale Avg.		500
Armenia		499 (3.5)
Australia		496 (3.9)
Sweden		491 (2.3)
Malta		488 (1.2)
¹ Scotland		487 (3.7)
¹ ² Serbia		486 (3.3)
Italy		480 (3.0)
Malaysia		474 (5.0)
Norway		469 (2.0)
Cyprus		465 (1.6)
Bulgaria		464 (5.0)
³ Israel		463 (3.9)
Ukraine		462 (3.6)
Romania		461 (4.1)
Bosnia and Herzegovina		456 (2.7)
Lebanon		449 (4.0)
Thailand		441 (5.0)
Turkey		432 (4.8)
Jordan		427 (4.1)
Tunisia		420 (2.4)
¹ Georgia		410 (5.9)
Iran, Islamic Rep. of		403 (4.1)
Bahrain		398 (1.6)
Indonesia		397 (3.8)
Syrian Arab Republic		395 (3.8)
Egypt		391 (3.6)
Algeria		387 (2.1)
Colombia		380 (3.6)
Oman		372 (3.4)
Palestinian Nat'l Auth.		367 (3.5)
Botswana		364 (2.3)
** Kuwait		354 (2.3)
El Salvador		340 (2.8)
Saudi Arabia		329 (2.9)
Ghana		309 (4.4)
Qatar		307 (1.4)

Country	Mathematics Achievement Distribution	Average Scale Score
Chinese Taipei		598 (4.5)
Korea, Rep. of		597 (2.7)
Singapore		593 (3.8)
¹ Hong Kong SAR		572 (5.8)
Japan		570 (2.4)
Hungary		517 (3.5)
¹ England		513 (4.8)
Russian Federation		512 (4.1)
² United States		508 (2.8)
¹ Lithuania		506 (2.3)
Czech Republic		504 (2.4)
Slovenia		501 (2.1)
TIMSS Scale Avg.		500
Armenia		499 (3.5)
Australia		496 (3.9)
Sweden		491 (2.3)
Malta		488 (1.2)
¹ Scotland		487 (3.7)
¹ ² Serbia		486 (3.3)
Italy		480 (3.0)
Malaysia		474 (5.0)
Norway		469 (2.0)
Cyprus		465 (1.6)
Bulgaria		464 (5.0)
³ Israel		463 (3.9)
Ukraine		462 (3.6)
Romania		461 (4.1)
Bosnia and Herzegovina		456 (2.7)
Lebanon		449 (4.0)
Thailand		441 (5.0)
Turkey		432 (4.8)
Jordan		427 (4.1)
Tunisia		420 (2.4)
¹ Georgia		410 (5.9)
Iran, Islamic Rep. of		403 (4.1)
Bahrain		398 (1.6)
Indonesia		397 (3.8)
Syrian Arab Republic		395 (3.8)
Egypt		391 (3.6)
Algeria		387 (2.1)
Colombia		380 (3.6)
Oman		372 (3.4)
Palestinian Nat'l Auth.		367 (3.5)
Botswana		364 (2.3)
** Kuwait		354 (2.3)
El Salvador		340 (2.8)
Saudi Arabia		329 (2.9)
Ghana		309 (4.4)
Qatar		307 (1.4)

PIRLS 2006 – Четене, 4 клас

Публични
разходи за
образование, %
от БВП, 2008

Разходи за висше образование

Разходи за висше образование на студент като дял от БВП на човек от населението, 2007

